

PERİLER ŞAHININ KIZI İran Masalları

Mehmet Kanar 1954 yılında Konya’da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde Doğu Dilleri ve Edebiyatları, Eski ve Yeni Türk Edebiyatı öğrenimi gördü. Fars Dili ve Edebiyatı bilim dalında profesörlüğe yükseldi. 2007 yılından beri Yeditepe Üniversitesi’nde ders vermektedir. Dilbilgisi, Farsça-Türkçe, Türkçe-Farsça, Arapça-Türkçe sözlük, dil öğrenim seti, öyküleştirme, sadeleştirme, manzum-mensur çeviri çalışmaları ve araştırmaları bulunan Kanar’ın YKY yayınları arasında da Sâdık Hidâyet ağırlıklı olmak üzere çevirileri vardır.

Mustafa Delioğlu 1946 Erzincan doğumlu. Çocuk kitapları resimlemede kendi tarzını geliştirdi ve 1975’ten bu yana severek okunan bin kadar çocuk kitabına renk ve çizgileriyle güzellik, sevimlilik kattı. Çalışmaları ülke dışında da ilgi gören Delioğlu, kişisel resim sergileri açtı, karma sergilere katıldı. Fazıl Hüsni Dağlarca’nın çocuklar için kaleme aldığı şiirlerden oluşan kitaplarla Tahir Alangu’nun masal kitaplarını YKY için resimlemeye devam ediyor.

Periler Şahının Kızı İran Masalları

Farsçadan çeviren
Mehmet Kanar

Resimleyen
Mustafa Delioğlu

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 3038
Doğan Kardeş - 33

Periler şahının Kızı - İnan Masalları
Çeviren: Mehmet Kanar
Resimleyen: Mustafa Delioğlu

Kitap editörü: M. Sabri Koz
Düzeltilti: Filiz Özman

Tasarım: Nahide Dikel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.ř.
Beysan Sanayi Sitesi, Birlik Caddesi, No: 26, Acar Binası
34524, Haramidere - Beylikdüzü / İstanbul
Tel: (0 212) 422 18 34 Faks: (0 212) 422 18 04
www.acarbasim.com
Sertifika No: 11957

(Bu kitap Kasım 1995 tarihinde 10.5x19.5 cm boyutlarında,
ISBN 978-975-363-396-3 numarasıyla yayımlanmıştır.)
1. baskı: İstanbul, Ocak 2010
2. baskı: İstanbul, Nisan 2017
ISBN 978-975-08-1724-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř., 2009
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.ř.
Kemeraltı Caddesi Karaköy Palas No: 4 Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: http://alisveris.yapikredi.com.tr

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Subhî-yi Mühtedî

Tilki ile Horoz • 7

Seyyar Satıcı • 10

Kuyruksuz Çakal • 20

Yalancı Keçi • 26

Gonca Gül • 44

Keçeli • 56

Sarı Gül • 69

Firdous-i Vezîrî

Ateş Perisi • 78

Kara Tay • 82

Sâdık Hidâyet

Hayat Suyu • 85

Gulâmrızâ Sutûde

Periler Şahının Kızı • 111

Nâdir İbrâhimî

Yağmur, Güneş ve Çini Masalı • 115

Şekûr-i Lûtfî

Dünyanın En Temiz Evine
Sahip Olmak İsteyen Kadın • 127

Mehdoht Dovletâbâdî

Peri • 129

Anonim

Hiçler Şehrinin Kızı
(Kirman bölgesinden bir masal) • 131

Samet Behrengi

Yaşlı Kadın ile Cıvciv • 134

Tilki ile Horoz

Bir zamanlar görmüş geçirmiş bir horoz vardı. Bu horoz birkaç kez tilkiye yakalanmış, ama her defasında zekâsını kullanarak tilkinin pençesinden kurtulmuştu.

Bir gün köyün dışında yem aramakla meşgulken, uzaktan bir tilkinin koşa koşa geldiğini gördü. Kaçıp kendini köye atmaya fırsat bulamadı. Çaresiz, biraz ötede bulunan yaşlı bir çınar ağacının dalına kondu.

Tilki ağacın altına gelerek:

— Horoz kardeş, niçin beni görünce ağaca uçtun? diye sordu.

Horoz da:

— Aşağı inip boynuna sarılmamı mı bekliyordun? diye cevap verdi.

Tilki:

— Evet, yoksa haberin yok mu? Padişah çarşı pazara tellal çıkartmış. “Biz yaşadıkça hiçbir canlı kendisinden daha zayıf olana zulmetmeyecek. Bundan böyle kurtla koyunun bir çeşmeden su içmesi, güvercinle doğanın bir yuvada uyuması gerek” demiş. Mademki ferman böyle, sen de aşağıya in. Beraber dolaşalım, dedi.

* (1897 Kâşân – 8 Kasım 1962 Tahran): Hikâyeci ve İran radyolarında çocuklar için ilk kez masal programları yapan kişi.

Horoz:

— Birlikte gezip dolaşmak güzel, ama iki kişiyle değil. Sen biraz bekle. Bize doğru rüzgâr gibi koşa koşa gelen şu iki üç canlı da gelsinler, o zaman birlikte dolaşalım, dedi.

Tilki:

— Bunlar nasıl canlılar? diye sorunca, horoz:

— Vücutları kurda benziyor. Ama kulak ve kuyrukları kurdun kulak ve kuyruğundan daha uzun, diye cevap verdi.

Tilki, gelenlerin sürüye ait köpekler olduğunu anlar anlamaz kaçmaya başladı.

Horoz:

— Niçin kaçıyorsun? diye sordu.

Tilki:

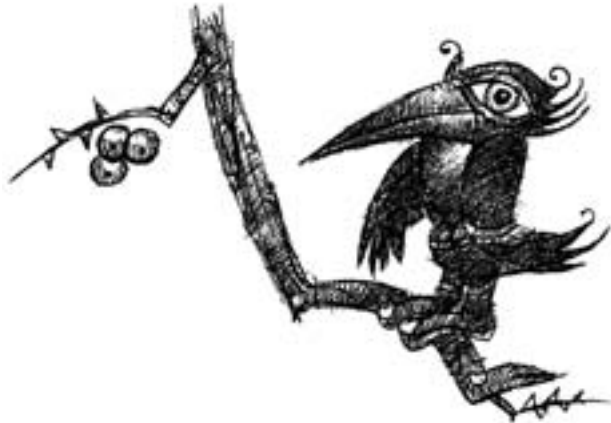
— Çünkü sürünün köpekleriyle aram pek iyi değil, dedi.

Horoz:

— Padişahın, hiçbir canlı diğer bir canlıya zulmetmeyecek diye tellal çıkarttığını söyleyen sen değil misin? diye sordu.

Tilki:

— Elbette benim, ama bunlar o sırada kırdalarmış. Padişahın fermanından haberleri yok. Beni yakalarlarsa parça parça ederler, dedi ve hemen gözden kayboldu.

Seyyar Satıcı

Bir zamanlar, karısı ve Behram adındaki süt çocuğuyla beraber yaşayan bir seyyar satıcı vardı. Daha çocuğu süttten kesmemişlerdi ki seyyar satıcı öldü. Karısı bir daha evlenmedi ve oğlunu büyütmele meşgul oldu. Oğlu on sekiz yaşına gelinceye kadar evinde olanı ve kocası zamanında biriktirdiği her şeyi sattı, harcadı. Artık kala kala, yokluk günleri için ayırdığı üç yüz dirhemlik gümüş paradan başka bir şey kalmamıştı.

Bir gün sabahleyin uyandı. Behram'a seslenerek:

— Evladım, baban öleli, annen de dul kalalı on altı yıl oldu. Tanrı'ya şükür ki ne yapıp yapıp dişimi sıktım, ağzıma koca lafı almadım ve seni bu günlere getirdim. Şimdi hayatını kazanıp babanın mesleğini ele alman lazım. Pazara gidip bir yerden bir şeyler alarak öte tarafta satmalı, böylelikle geçineceğimiz parayı kazanmalısın, dedi. Raftan para kesesini aldı; ağzını açıp Behram'a yüz dirhem verdikten sonra:

— Bunu al ve alışverişe git, dedi. Behram parayı alarak evden çıktı. Şehir meydanı ve çarşısından geçti, pazaryerine geldi. O yana bu yana bakınıp alışveriş peşinde dolaşırken bir yere vardı. İki üç delikanlı zavallı bir kediyi torbaya koymuşlar, nehre atmaya götürüyorlardı. Zavallı kedi de korkudan miyavlıyordu. Kedinin haline çok acıdı, yanlarına gelip:

— Niye boş yere zavallı hayvanı üzüyorsunuz? Torbanın ağzını açıp, bırakın. Nereye isterse gitsin, dedi. Oradakiler:

— Çok acıdıysan, yüz dirhem ver bize, kedi senin olsun, dediler. Behram yüz dirhemi verdi, kediyi alıp torbadan çıkardı. Kedi Behram’a baktı, ayağını öptü, ayak bileklerine süründü. Sonra:

— İyilik unutulmaz, dedi ve gitti. Daha sonraları ara sıra Behram’a uğradı.

Behram akşama doğru yorgun argın eve geldi. Annesi:

— Anlat bakalım, ne yaptın? Ne alıp, ne sattın? diye sordu. Behram başından geçeni annesine anlattı. Annesi de o gece hiçbir şey söylemedi. Ertesi sabah annesi:

— Evladım, bir hayvanı beladan kurtardın. İyi bir iş yaptın. Hayvanlar bizden önce dünyaya geldiler. Zararı dokunmayan ve bizim yardımcımız olan hayvanlara, zor durumlarında yardımcı olmalıyız. Ama kendi yaşam ve geçimimizi de düşünmeliyiz. Bugün sana yüz dirhem daha veriyorum. Haydi alışverişe git, dedi. Behram “peki” diyerek parayı aldı ve evden çıktı. Şehir meydanına daha varmamıştı ki, birkaç delikanlının bir köpeğe tasma taktıklarını, zavallı hayvanı çekip dövdüklerini ve şehrin suruna götürüp atmak istediklerini gördü. Behram köpeğin haline çok acıdı. Yanlarına gelerek:

— Bu vefalı hayvanı incitmeyin. Tasmayı boynundan çıkarın, bırakın gitsin, dedi. Oradakiler:

— Bu hayvana çok acıyorsan, satın al, serbest bırak, dediler. Behram yüz dirhemi verdi ve köpeği serbest bıraktı. Köpek iki üç defa Behram’ın etrafında döndü, kuyruğunu salladıktan sonra:

— Ey temiz süt emmiş insanoğlu. İyilik yaptın, iyilik bulacaksın, dedi. Köpek daha sonra ara sıra Behram’a uğradı.

O akşam da başı önde, elleri boş, eve gitti. Annesinin bir gün önce söylediği sözleri biraz daha sert buldu. Annesi üçüncü kez ona yüz dirhem vererek:

— Artık bugün alışveriş günü, dedi. Behram yüz dirhemi alarak evden çıktı. Akşama kadar dolaştıysa da alışveriş yapmadı. Yoruldu. Biraz dinlenip yorgunluğunu çıkarmak için bir duvar kenarına gitti. İki üç kişinin ellerinde bir kutuyla odun toplayıp kutuyu ateşe atmak istediklerini gördü. Yanlarına gelerek:

— Yakmak istediğiniz bu kutuda ne var? diye sordu.

— Güzel renkli, desenli bir hayvan, dediler:

— Ateşe atmayın, bırakın gitsin, dedi.

— Hayvana acıdıysan yüz dirhem ver, bu kutu senin olsun. Ne istersen yap, dediler. Behram kendini alamadı. Yüz dirhemi verip kutuyu aldı. Kapağını açmak isteyince:

— Burada kapağı açma. Şehir dışına götür, dediler. Behram kutuyu şehir dışına götürdü. Kapağını açınca, içinden büyük bir yılan çıktı. Korktu. Kaçmak isteyince, yılan:

— Nereye gidiyorsun? Sen bana kötülük yapmadın. Beni yanmaktan ve ölümden kurtardın. Biz hiçbir zaman bize zararı dokunmayanları sokmayız. Haydi, işine git, dedi. Behram üzgün üzgün bir köşeye ilişti. Çünkü son yüz dirhemi de vermiş ve yılanı kurtarmıştı. O akşam annesine ne cevap vereceğini düşünüp duruyordu. Yılan oğlanı böyle görünce bir derdi olduğunu anladı.

— Niçin böyle düşünceli ve üzgünsün? diye sordu. Behram başından geçenleri yılanı anlattı. Yılan:

— Ben çaresini bulurum. Babam, yılanların başkanıdır. Benden başka da çocuğu yok. Üstelik beni çok sever. Seni onun yanına götüreyim. Beni nasıl kurtardığını, sen olmasaydın yanıp kül olacağımı ve ocağının söneceğini söyleyeceğim. Sözlerimi bitirdiğim zaman sana “Bu iyiliğin karşısında ne dilersen sana vereyim” diyecektir. Sen “Süleyman yüzüğü” de. Sana başka bir şey vermek isterse “İstemem, yalnız söylediğimi isterim” de, dedi.

Yılan Behram'ı babasının yanına götürdü. Başına gelenleri baştan sona kadar anlattı. Oğlunun kurtulmasına çok sevinen başkan yılan, Behram'a:

— Yaptığın bu iyilik karşısında ne dersen dile, sana vereyim, dedi. Oğlan:

— Ben hiçbir şey istemiyorum. Ama bana bir şey vermek istiyorsan Süleyman yüzüğünü ver, dedi. (Süleyman yüzüğünün üzerine büyük bir tılsım işlenmişti.)

Başkan yılan:

— Sen Süleyman yüzüğünü nerden biliyorsun? Bu yüzük babadan oğula bana kadar geldi. Bana, yüzüğü yabancıya vermememi tembihlediler. Verirsem şeytanın haberi olur. Onu eline geçirir ve dünyayı altüst eder. Bu yüzük, kalbi temiz ve yürekli birinin elinde bulunmalı, dedi. Oğlan:

— Belki o ben olurum, dedi. Uzun konuşmalardan sonra, başkan yılan, yüzüğü oğlana verdi ve:

— Kimseye yüzüğün yanında olduğunu söyleme. Her zaman onu yanında, kimsenin bilmediği bir yerde sakla, diye sıkı sıkı tembih etti.

Behram, Süleyman yüzüğünü aldı. Başkan yılanla vedalaştıktan sonra yanından ayrıldı. Kapıda küçük yılan oğlanın yanına gelerek:

— Bu yüzüğün ne işe yaradığını sormadın mı? dedi. Oğlan:

— Hayır, diye cevap verdi. Yılan:

— Peki, unutma, bu yüzüğü ortaparmağına takıp, elini üstüne sürtersen, yüzüğün kaşından bir zenci çıkar. Ondan kuş sütü bile istesen, dileğini yerine getirir, dedi.

Behram çok sevindi. Karnı aç olduğu için ilk denemeyi yaptı. Yüzüğü ortaparmağına taktı. Kışmışlı pilav diledi. Birden bir zenci belirip bir tabak dolusu kışmışlı pilav hazırladı. Behram karnını iyice doyurduktan sonra eve gitti. Çok geç kaldığından annesi merak etmişti. Eve gelince annesi:

— Niçin geç geldin? Şimdiye kadar nerdeydin? Ne yapıyordun? diye sordu. Behram başından geçenleri bir bir annesine anlattıktan sonra:

— Artık bundan böyle bir elimiz yağda, bir elimiz balda olacak, dedi. Annesi çok memnun oldu ve:

— Peki, şimdi ne yapmak istiyorsun? diye sordu. Oğlan:

— Önce bu kulübeyi yıkıp, yerine yüksek bir saray yapacağım, dedi. Annesi:

— Hayır, bu kulübeyi bırak. Benimle babanın hayatı burada geçti. Güzel anılarımız burada kalsın. Sen öbür tarafta yap sarayı. Ben burada olayım, sen de orada, dedi. Behram:

— Peki, öyle olsun, dedi ve yüksek bir saray yaptı. Arzu ettiği her şey yerine geldi. Behram, hayatını düzene soktu. Güzel güzel yemekler yiyor, güzel giysiler giyiniyordu. Eksik olan tek şeyi, iyi bir eşi. Bir gün padişahın sarayının önünden geçerken, gözü sarayın penceresinden bakan padişahın kızına ilişti. Kendi kendine, “Bana layık olanı, bu kızdır” dedi. Eve gelip annesini kızı istemeye gönderdi. Annesi muhafızların önünden geçtikten sonra padişahın odasına geldi. Padişahın perdedarına:

— Şahı görmek istiyorum, dedi. Perdedar şaha gidip söyledi. Şah da Behram’ın annesini çağırdı.

— Ne söyleyeceksin? diye sordu. Kadın:

— Kızını oğluma istemeye geldim, dedi. Padişah:

— Oğlun kim? diye sordu. Annesi :

— Benim oğlum zengin bir delikanlıdır, dedi. Padişah:

— Ben her yabancıya kız verir miyim? Kızımı isteyenin, önce çok zengin olması lazımdır. Ayrıca, kızımın süt parası olarak yedi deve yükü altın ve gümüş, kızımın tacına takmak için yedi elmas düğme, yedi küp altın, düğün gecesi için yedi altın işlemeli inci vermelidir, dedi. Kadın:

— Ey padişah, bunlar bir şey değil. Ne istersen hazırdır, dedi. Padişah:

— Peki gel, kızı götür, dedi.

Oğlan, istenilen her şeyi Süleyman yüzüğü yardımıyla hazırladı. Kızı evine getirdi. Yedi gün yedi gece düğün yapıldı. Şehir donatıldı. Sonunda oğlan, padişahın damadı oldu.

Öte yandan, Turan padişahının oğlu da aynı kızı seviyordu. Birkaç defa da kızı istetmişti. Herkes, onun bu kızı istediğini biliyordu. Kızı, kendi şehirlerinde bir seyyar satıcıya verdikleri zaman çok şaşırı. “Bu oğlan kimdir? Nasıl oldu da padişah kızını bir seyyar satıcıya vermeye razı oldu?” diye merak kapıldı. Araştırmalardan sonra o çocuğun, padişahın kendisinden istediği altın, gümüş ve mücevherleri verdiğini öğrendi. Kendi kendine “Bu zenginliğe nasıl geldiğini ve kızı nasıl aldığını anlamalıyım” dedi. Yaşlı bir büyücü kadına çok para vererek onu bu şehre gönderdi. Ve:

— Git, bu işin aslını araştır. Bir seyyar satıcı nerden bu zenginliğe kavuşmuş, anla bakalım. Eğer kızı bana getirebilersen, sana ağırlığınca gümüş veririm, dedi. İhtiyar kadın yola koyuldu. Şehre geldi. Seyyar satıcı ile kızın sarayını öğrendi. Bir gün gelip, kapıyı çaldı. Cariyeler gelip kapıyı açtılar. Ve:

— Kimi istiyorsun? diye sordular. Kadın:

— Bu sarayın sahibini görmek istiyorum, dedi. Onu, padişahın kızının yanına götürdüler. Sonra:

— Ben garip bir ihtiyar kadınıym. Yoldan yeni geldim. Bana burada kalacak yer verin. Yorgunluğum çıkar çıkmaz yola koyulacağım, dedi. Padişahın kızı:

— Pekâlâ, kaç gün kalmak istersen burada kal, dedi. İhtiyar kadın, yumuşak ve dalkavukça sözlerle kızın gönlünü aldı. Cariyeler arasına girerek, sonunda yavaş yavaş kızın sırdaşı oldu. Kızın gönlünü adamakıllı ele geçirdiğinde bir gün ona:

— Baban padişah olduğu halde, bir seyyar satıcı olan kocanın bu zenginliğe nasıl geldiğini anlamadın mı? dedi. Kız:

— Hayır, dedi. Kadın:

— Bilmen gerekir. Ona sor, bir gün işine yarayabilir, dedi. Akşam olup da kız yatak odasına gidince, oğlana:

— Bir seyyar satıcıdan fazla bir şey değilsin. Bu zenginliğe nereden kavuştun? diye sordu. Oğlan öfkelenmiş ve kıza:

— Bunları bilmen gerekmez, diye sertçe cevap verdi. Kız, oğlanın bu cevabına çok gücendi. Aralarına soğukluk girdi. Sonunda oğlan yüzük hikâyesini ona anlatmak zorunda kaldı. Ve:

— Şimdi yüzük yatak odamızın rafında, dedi. Ama bu sırrı kimseye söylememesini sıkı sıkı tembih etti. Kız bu sırrı öğrenince, ihtiyar kadına anlattı. İhtiyar kadın, herkesin meşgul olduğu bir gün odaya girdi ve raftan yüzüğü alarak Turan padişahının oğluna götürdü.

Turan padişahının oğlu yüzüğü ele geçirdiği vakit, zenciden saray ve padişahın kızını kendisine getirmesini istedi. Zenci de hemen dileğini yerine getirdi. Turan padişahının oğlu, kızını görünce çok sevindi ve hemen düğün yapılmasını istedi. Fakat kız güler yüz göstermedi. Uzun konuşmalardan sonra kırk gün mühlet istedi ve kırk gün dolunca ne isterse yapacağına söz verdi.

Öte yandan ihtiyar kadının yüzüğü götürüp sarayla kızın Turan padişahının yanına gittiği gün, Behram da atıyla saraya geldi. Ama sarayın yerinde yeller esiyordu. Karısı da yoktu. Doğru annesinin kulübesine gitti, ona sordu. Yüzüğü çaldıklarını, bu işi Turan padişahının oğlunun yaptığını anlayınca çok üzüldü, bitkin düştü. Şehrin bir kenarına gitti. Harap olmuş bir köşkün kenarına oturdu. Başını dizine dayamış ve ne yapacağını bilmediği için şaşırıp kalmıştı. Bu sırada, ara sıra ona uğrayan yılan, köpek ve kedi yanına geldiler. Başına bir bela geldiğini anladılar. Yılan, kediyle köpeğe:

— Bu adamın bize çok iyiliği dokundu, bizi ölümden kurtardı. Ben görevimi yaptım. Şimdi sıra sizin. Gidip Turan'dan yüzüğü getirin, dedi. Köpekle kedi yola koyuldular, onların ardından da Behram gitti. Birkaç gün sonra Turan şehrine gel-

diler. Padişahın oğlunun saray ve bahçesinin kapısına geldiler. Köpek dışarıda kaldı. Kedi saraya girdi ve kızı, padişahın oğlunun sarayında gördü. Kız تنها bir yerde ona:

— Turan padişahının oğlu yüzüğü her zaman koltuğun altında saklar. Uyuduğu zaman da, kimse çalmasın diye ağzına koyar. Kırk gün dolmadan, en kısa zamanda yüzüğü ağzından almalısınız, dedi.

Kedi bunların tümünü köpeğe söyledi. Köpek de kediyeye, yüzüğün padişahın oğlunun ağzından nasıl alacağını anlattı. Ertesi akşam, köpek kediyeye birlikte padişahın oğlunun sarayına gitti ve bir köşeye saklandılar. Kedi de, köpeğin öğrettiği gibi mutfakta pusuya yattı ve bir fare yakaladı. Fare kedinin pençesine düşünce, kedi:

— Bak, şimdi boğazını sıkıp seni dişlerimin arasında parçalayabilirim. Ama yaşamak istiyorsan, dediğim işi yapmalısın. Dinle şimdi. Kuyruğunu bibere batırıp benimle beraber padişahın oğlunun yatak odasına gideceksin. Sonra hapşırması için kuyruğunu onun burnuna süreceksin, dedi. Hangi şartlarla olsun canını kurtarmak isteyen fare:

— Peki, bu işi yapacağım, dedi. Kedi önden gidip kapıyı açtı, dışarı çıktı. Sonra fareyle köpek odaya girdiler. Padişahın oğlu uyuyordu. Fare yavaşça göğsüne çıktı. Kuyruğunu padişahın oğlunun burnuna sürttü. Padişahın oğlu öyle bir hapşırды ki, yüzük ağzından havaya uçtu. Köpek yüzüğü havada yakalayıp bahçeye koştı. Fare de kaçıp bir deliğe girdi. Kedi ise önceden gitmişti. Köpek şehrin kapısından çıkarken arkalarından Behram'ın geldiğini gördü. Çok sevindi ve yüzüğü eline verdi. Behram hemen yüzüğü ortaparmağına taktı. Kendisi, karısı ve dostlarıyla birlikte eski yerlerine gitmeyi diledi. Turan padişahının oğlu daha kendisini toparlayamamıştı ki, ne yüzükten ne de kızıdan bir iz kaldığını gördü. Kendisine bir oyun oynayıp yüzüğü ağzından aldıklarını anladı.

Behram karısına:

— Seni kim aldattı? diye sordu. Karısı da hepsini Behram'a anlattı. Behram:

— Bir ihtiyar kadının tatlı diline aldanıp hem bizi hem de kendini üzmemelisin, dedi. Karısı pişman oldu ve:

— Artık aldanmayacağım, dedi.

Behram, yaşamı için ne dilediyse tümü gerçekleşti. Yabancı-
nın eline geçmesin diye de yüzüğü denizin dibine attı.

Kuyruksuz Çakal

Bir zamanlar Mehziyar adında yoksul mu yoksul bir adam vardı. Her zaman, doycak kadar ekmek yiyip üç beş kuruş biriktirmeyi ve günün birinde hacca gitmeyi arzuları. Nasıl olduysa bir gün arzusu gerçekleşti. Kışın soğuk mu soğuk günlerinden birinde geceleyn kulübesinde otururken, dişi bir keçi sürüden ayrılarak ona sığındı. Boynuzuyla kulübenin kapısını çaldı, kapıyı açtı ve içeri girdi. Mehziyar keçiyi eve aldı, ona baktı. İki üç ay sonra keçi ikiz doğurdu. Yavru keçiler de bir yıl sonra ikiz doğurdular. Mehziyar böylelikle bir sürüye sahip oldu. Ev ve bahçe yaptırdı. Sonunda zengin bir adam oluverdi. Ama acımasız bir insandı. Yoksul ve çaresizlerin elinden tutmuyor, kuruş üstüne kuruş biriktiriyor, kuruşları lira yapıyor, liraları gümüşe, daha sonra da altına çeviriyordu. Evinde pek çok tavuk ve horozu vardı. İstedığı zaman kesip yemek için bunların tümü semirmiş ve etliydi.

Bir gün tavuk ve horozların azaldığını fark etti. Belki de tavuk ve horozlara dadanmış bir çakal vardı. Her gece bahçeye giriyor, horoz ve tavuklardan bir ikisini götürüyor, boğduktan sonra yiyordu. Mehziyar, bu işi kimin yaptığını bilmiyordu. Çünkü çakal, tavuk ve horozu kapıp kaçmakta üstattı.

Sonunda Mehziyar tavuk ve horozların yerini değiştirip on-

ları ağıla götürdü. Keçi ve koyunları da bahçeye çıkardı. Çakal bu kez de çalmaya gelip tavuk ve horozların yerinde keçiyle koyun görünce çok bozuldu. Bir kurtla arkadaş olup, tavuk ve horoz yerine, kurdun yardımıyla koyun ve keçi yemeyi düşündü. Ama kurdun işbozanlık yapıp daha ilk gecedен kendisinin rezil olması düşüncesine kapıldı. Bu düşüncesinden vazgeçip hiçbir şey söylemedi. Mehziyar'ın hacca gitmek istediğini anlayınca kadar düşünüp taşındı.

Bir gün sabah erkenden elini yüzünü yıkadı, temizlendi ve doğru Mehziyar'ın evine gitti. El etek öptükten sonra diz çöküp oturdu.

Adam:

— Ne var, çakal? Ne diyeceksin? Niçin geldin? diye sordu.

Çakal:

— Bir selam vermek istedim. Ayrıca, hacca gitmek düşüncesinde olduğumu duydum. Eğer beni hizmetçi olarak alırsan, ücretle çalışırım. Burada yapılacak işin varsa, bana ısmarla. Ben yaparım. Aklın arkada kalmaz, dedi.

Mehziyar düşündü; kendi kendine “Sürümü götürüp yemesin diye kimin eline bırakacağımı düşünüp duruyordum. İnsana bırakacak olsam, baharda yavrulayan bin koyundan en az yüz tanesini kendine ayırır. Şimdi iyi ki, sürüme bakmaya çakal geldi” dedikten sonra:

— Ey çakal! Seni de hacca götürmeyi çok isterdim. Sen kuyruğunla, ben de sakalımla orayı süpürürdük. Ama burada kalıp sürüme bakarsan daha iyi olur. Ben döndüğüm zaman seni oraya gönderirim, dedi. Çakal çok sevindi ve:

— Pekâlâ, şimdi işe başlıyorum, dedi.

Mehziyar birkaç gün sonra sürüyü çakala teslim etti ve koyunlar ne kadar:

— Ey Mehziyar! Çakal, kurt cinsidir. Bizi yer! diye feryat ettilerse de yol hazırlığı yaptı:

— Kurt cinsinden her hayvan koyun yer mi hiç? Köpek de kurt cinsinden, peki niye sizin koruyucunuz? dedi.

Mehziyar bir gün binek hayvanına binip yola çıktı.

Çakal gelip koyunlara şöyle bir göz attıktan sonra, çocukluğundan beri arkadaşı olan kurdu aramaya gitti. Durumu ona anlatıp koyunların yanına getirdi. O gün beş koyunu, karınlarını parçalayarak yediler. Keçiler bunu gördükleri vakit, daha akıllı olduklarından içeri dalıp sürüye karıştılar. Ama tembel koyunlar bir bir kurtla çakala yem oldular.

Günler geçti, aylar geçti ve ertesi yıl geldi. Kervan öncüsü çarşı pazarda, yolcuların sağsalim döndükleri müjdesini verdi. Çakalı, Mehziyar'a ne cevap verip ne diyeceği düşüncesi aldı. Daha bir fikir bulup çaldığı minareye kılıf hazırlamamıştı ki Mehziyar çıkageldi ve doğru koyunların yanına gitti.

Çakal ağlamaya sızlanmaya başladı:

— Ey adam! Biliyor musun, senden sonra başımıza neler geldi? İlk ay, kervanın veba salgınına yakalandığı ve pek çok kimsenin öldüğü haberi geldi. Ben çok endişelendim. Sağlık haberin gelirse, yüz koyun kesip fakirlere dağıtmak için adak adadım. Ertesi gün sağlık haberini aldım. Hemen yüz koyun kesip aç insanlara dağıttım. İkinci ay, kervanın yolunu kaybedip çöle girdiğini ve yüz kişinin susuzluktan can verdiğini duydum. Yine, sağlık haberin gelirse yüz koyun kesip etini fakir kadınların evine göndermeye adak adadım. Tanrı'ya şükür ki ertesi gün sana bir şey olmadığı haberi geldi. Yüz koyun kestim. Üçüncü ay kervanın yolunun kesildiği ve seksen kişinin öldürüldüğü haberi geldi. Sen o seksen kişinin arasında değilsen, bu kez iki yüz koyun kesmeyi adadım. Senin onlar arasında olmamana, bilsen ne kadar sevindim. Bunların hepsi geçti. Habercinin senin ölüm haberini getirdiğini söylediler. Gözümünden yaşlar aktı. Senin için yas tuttum ve iki yüz koyun da senin ruhun için yoksullara verdim. Bütün bunlardan sonra ikinci haberci, evvelki gün senin

sağ salim olduğun, ertesi gün eve döneceğin haberini getirdi. O kadar sevindim ki, kendimi alamayıp ne kadar koyun varsa kestim ve senin sağlığın için yoksullara dağıttım. Her şeye rağmen seni böyle sağ salim gördüğüm için çok memnunum, dedi.

Mehziyar:

— Ey soysuz! Sözlerine inandığımı mı zannettin? Seni şişin ucunda güneşin altında kebab yaparım! dedi. Kemerini çözdü. Çakalın boynuna geçirip sürükleye sürükleye bir ağacın altına kadar götürdü. Sonra kuyruğundan ağacın bir dalına astı ve:

— Bir gece sabaha kadar asılı kal. Yarın da boynundan asacağım, dedi. Çakal, kötü bir iş yaptığını, Mehziyar'ın kendi koyunlarına çok üzüldüğünü ve yarın onu boğazından asacağını düşündü. Kuyruğundan vazgeçip dişiyle kuyruğunu kemirerek kopartmaktan başka çaresi olmadığını gördü. Sabaha doğru kuyruğunu dişledi, kemirdi ve taş gibi yere düştü. Mehziyar dışardaki sese koştu. Çakalın kuyruğunun dala asılı olduğunu, fakat kendisinin kaçtığını gördü. Arkasından bağırdı:

— Ey çakal! Kuş olup uçsan, balık olup denize girsen, bir gün seni elime geçireceğim. Güzel bir işaretin var; kuyruksuzsun!

Çakal kuyruksuz olmakla yakalanmasının kolaylaşacağını görünce, yok zamanda bir grup kuyruksuz çakal bulmak için düşünceye daldı. Bir gün yakalanacak olursa, ben kuyruksuz sınıfındanım, biz bir iki tane değiliz, çok kalabalığımız deyip onları gösterecekti. Orda burda dolaşa dolaşa bir bağ buldu. Sonra bir tepeye çıkıp ulumaya başladı. Elli altmış çakal çevresine toplandı. Sonra onlara:

— Ey çakallar! Ben her zaman sizi düşünüyorum. Sizin aç kalmanıza üzüliyorum. Öyle güzel bir bağ buldum ki, içinde güzel meyveler, armut, üzüm, her şey var. Gelin, oraya gidin. Canınızın istediği kadar meyve yiyin, dedi. Çakallar peşinden gittiler. Onları bahçeye soktu. Öte yandan da bahçivanın yanına gidip:

— Bahçene bir sürü çakal girmiş, meyveleri yiyip mahvedidi-

yorlar. Sen bir kişi olduğun için onlarla baş edemezsin. Ben seni sevdiğimden, artık bağında bu akalların dolaşmamaları için ne yapman gerektiğini söylemeye geldim, dedi.

— Peki ne yapayım? diye sordu.

— Güler yüzle bahçeye gir ve bunlara de ki: “Ağaçların meyvelerinden yiyiniz. Ama bir şartım var. Ben sestem, ulumadan hoşlanmam. Gürültü etmeyin. Birbirinizle uğraşmayın, birbirinizin elinden kapışmayın. Her biriniz bir dal ya da ağaca çıksın. Dediğimi yapmayacağınızı bildiğim için, bırakın, ben her birinizi kuyruğunuzdan bir dala bağlayayım ki diğer Çakalın bölgesine girmeyiniz. Doyduğunuz zaman kuyruğunuzu ze-yim. Sonra işinizin peşine gidin.” akallar razı olurlar. Bunların kuyruklarını sıkıca bağlarsın. Gerisini bana bırak, dedi.

Bahçıvan, akalın dediğini yaptı. Bir saat sonra kuyruksuz akal geldi. akallara:

— Haberiniz var mı, bahçıvan nereye gitti? dedi.

— Hayır, diye cevap verdiler.

— Sopayla peşinizden gelmeleri için köy halkına haber vermeye gitti! dedi. akallar telaşa kapıldılar. Bir ikisi:

— Bize bu oyunu sen yaptın, dedi. Ama diğerleri:

— Ne yapacağız? diye sordular.

— areniz yok, canınızı seviyorsanız, kuyruktan vazgeçmeniz gerek, dedi. Hepsi birden kuyruklarını kemirmeye, bir bir ağaç dallarından düşüp bahçıvan gelmeden kaçmaya başladılar.

Mehziyar’ın Çakalın içinden canı öyle sıkılmıştı ki, öfkesinden:

— Ne yapıp yapıp bu akalı yakalamalı, kulağını burnunu kesmeli, burnuna halka geçirip arşı pazar dolaştırmalıyım ki rezil rüsva olsun. İnsanlar da, insanın kahrını yine insanın çektiğini, her canlının insanla dost olmadığını bilsinler, dedi. Sopa-sını eline aldı ve kıra, kuyruksuz akalı aramaya gitti. Nereye gittiyse Çakalın izine rastlayamadı. Nihayet bir gün bir tepenin